

NERIES REGIONINIO PARKO DIREKCIJOS VEIKLOS SRIČIŲ, KURIOSE EGZISTUOJA DIDELĖ KORUPCIJOS PASIREIŠKIMO TIKIMYBĖ, NUSTATYMO APRAŠAS

2019-09-03

Dūkštos

Neries regioninio parko direkcija (toliau – Direkcija), vadovaudamasi Lietuvos Respublikos korupcijos prevencijos įstatymo (toliau – KPI) 6 straipsnio 3 dalimi, Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarka, patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 8 d. nutarimu Nr. 1601 „Dėl Korupcijos rizikos analizės atlikimo tvarkos patvirtinimo“ ir Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriaus 2011 m. gegužės 13 d. įsakymu Nr. 2-170 „Dėl Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų patvirtinimo“, atliko korupcijos pasireiškimo tikimybės nustatymą ir vertinimą.

Vadovaujantis Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijomis, buvo atliekamas Direkcijos veiklos sričių vertinimas dėl atitikties KPI 6 straipsnio 4 dalyje nustatytiems kriterijams. Direkcijos veiklos sritys, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, buvo vertinamos pagal Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo rekomendacijų priedą „Valstybės ar savivaldybės įstaigų veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, nustatymo klausimynas“.

Vertinimas buvo atliekamas analizuojant ir vertinant antikorpuciniu požiūriu Direkcijos vidaus teisės aktus (Direkcijos nuostatus, taisykles, tvarkos aprašus, pareigybių aprašymus ir kt.), reglamentuojančius Direkcijos darbuotojų funkcijas, kontrolę, atsakomybę, sprendimų priėmimo tvarką.

Direkcijos kompetencija ir pagrindinės veiklos sritys apibrėžtos Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatyme, Neries regioninio parko (toliau – Regioninio parko) planavimo ribų ir tvarkymo planuose, Regioninio parko nuostatuose, Regioninio parko apsaugos reglamente. Direkcijos veiklos tikslai ir funkcijos – Direkcijos nuostatuose.

Pagal KPI 6 straipsnio 4 dalį valstybės ar savivaldybės įstaigos veiklos sritis priskiriama prie sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, jeigu atitinka vieną ar kelis iš šių kriterijų:

- 1) padaryta korupcinio pobūdžio nusikalstama veika;
- 2) pagrindinės funkcijos yra kontrolės ar priežiūros vykdymas;
- 3) atskirų valstybės tarnautojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti;
- 4) veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu;
- 5) daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo;
- 6) naudojama valstybės ar tarnybos paslaptį sudaranti informacija;
- 7) anksčiau atlikus korupcijos rizikos analizę, buvo nustatyta veiklos trūkumų.

Atsižvelgiant į paminėtą teisinį reguliavimą ir įvertinus veiklos sritis, kuriose yra prielaidos pasireikšti korupcijai, pasirinktos šios Direkcijos veiklos sritys, susijusios su vidaus administravimu ir funkcijų vykdymu:

Analizuotas laikotarpis 2018 m. I-IV ketvirčiai. Direkcijos veiklos sričių, kuriose egzistuoja didelė korupcijos pasireiškimo tikimybė, vertinimą atliko direktorė Audronė Žičkutė.

1. Kriterijus – „Direkcijos darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė nėra išsamiai reglamentuoti“.

Direkcijos darbuotojų funkcijos, uždaviniai, darbo ir sprendimų priėmimo tvarka bei atsakomybė yra reglamentuoti Direkcijos nuostatuose, Direkcijos vidaus darbo tvarkos taisyklėse, darbuotojų pareigybių aprašymuose, kitose Direkcijos direktoriaus įsakymais patvirtintose veiklos ir buhalterinėse tvarkose. Darbuotojai su dokumentais pasirašytinai supažindinti. Teisės aktai periodiškai peržiūrimi. Siekiant kuo didesnio skaidrumo, visos Direkcijos užduotys, sprendimai ir rezultatai yra aptariami su visais darbuotojais ir viešai ir reguliariai. Ši praktika mažame kolektyve, manytina minimalizuoja korupcijos riziką.

Darytina išvada, kad su šiuo kriterijumi susiję, korupciją skatinantys faktoriai nenustatyti.

2 Kriterijus – „Daugiausia priimami sprendimai, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo“.

Viešųjų pirkimų sritis, kuri atitinka KPI 6 straipsnio 4 dalies 5 punkte nustatytą kriterijų: daugiausia priima sprendimus, kuriems nereikia kitos valstybės ar savivaldybės įstaigos patvirtinimo. Direkcija – valstybės biudžetinė įstaiga, turinti įgaliojimus savarankiškai priimti kai kuriuos sprendimus, susijusius su Direkcijos turto valdymu, naudojimu, ir disponavimu juo, viešaisiais pirkimais, kuriuos teisės aktai nenustato prievolės derinti su kitomis valstybės įstaigomis.

Direkcijos viešųjų pirkimų procedūrų vykdymą koordinuoja Direkcijos direktoriaus paskirtas specialistas, atsakingas už viešųjų pirkimų vykdymą. Nuo 2017 m. liepos 1 d., įsigaliojus naujai Viešųjų pirkimų įstatymo (toliau – VPI) redakcijai, iš esmės pakeista viešųjų pirkimų vykdymo tvarka. Atsižvelgiant į tai, 2017 m. spalio 2 d. Direkcijos direktoriaus įsakymu Nr.15V patvirtintas Direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas). Aprašas nustato vidinę Direkcijos viešųjų pirkimų organizavimo ir vykdymo tvarką reglamentuoja pirkimų planavimą, pirkimo inicijavimą, atsakingų asmenų funkcijas, sutarčių sudarymą, vykdymą ir kt.

Direktoriaus įsakymu įgaliotas tarnautojas rengia ir teikia Direktoriui tvirtinti planuojamų vykdyti einamaisiais biudžetiniais metais viešųjų pirkimų planą bei sąrašą (priedas Nr. 2 ir Nr. 1) (išskyrus mažos vertės pirkimus). Pirkimų sąrašas kasmet skelbiamas Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS). Pirkimų sąrašė nurodomi kontaktiniai duomenys, prekės, paslaugos ir darbai, kodai pagal Bendrąjį viešųjų pirkimų žodyną (toliau – BVPŽ), numatomi kiekiai ar apimtys (jeigu įmanoma), planuojamos (turimos) lėšos, nurodant šaltinį, bei galimas pirkimo būdas, atsižvelgiant į pirkimo vertę, planuojama pirkimo atlikimo data, ketinamos sudaryti pirkimo sutarties trukmė bei kita pirkimų suvestinė rengiama pagal Viešųjų pirkimų tarnybos nustatytus reikalavimus ir tvarką. Pirkimų suvestinė ir pirkimų planas esant reikalui peržiūrimi ir keičiami.

Direkcijoje viešuosius pirkimus organizuoti ir atlikti gali du subjektai: pirkimų organizatorius arba Komisija. Pirkimų organizatorius – direktoriaus įsakymu paskirtas valstybės tarnautojas ar darbuotojas, dirbantis pagal darbo sutartį, kuris direkcijoje nustatyta tvarka organizuoja ir atlieka mažos vertės pirkimus, kai tokiems pirkimams nesudaroma Komisija.

Naujai paskirti pirkimo organizatoriai privalo užpildyti ir pasirašyti nešališkumo ir konfidencialumo pasižadėjimus. Taip pat iki pirkimo procedūros pradžios pirkimo organizatoriai privalo užpildyti viešų ir privačių interesų deklaracijas Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo nustatyta tvarka. Pateiktos deklaracijos tikrinamos per privačių interesų tvarkymo informacinę sistemą (PIDTIS). Patikrinus analizuojamo laikotarpio pirkimų organizatorių pasirašytas nešališkumo ir konfidencialumo pasižadėjimus bei pateiktas deklaracijas, nustatyta, kad visi pirkimo organizatoriai užpildė ir pasirašė nešališkumo ir konfidencialumo pasižadėjimus ir užpildė privačių interesų deklaracijas.

Direkcija, siekdama kuo didesnio skaidrumo, VPI nustatyta tvarka su viešaisiais pirkimais susijusią informaciją skelbia CPV IS priemonėmis. Kai kurie pirkimai buvo vykdomi per CPO sistemą.

Valstybinės saugomų teritorijų tarnybos direktoriaus įsakymu sudaryta komisija, išanalizavus Direkcijos veiklą vykdant viešuosius pirkimus ir įvertinus dokumentus, susijusius su viešųjų pirkimų vykdymu 2018 liepos 24 d. pažymoje Nr. V6 -9 pateikė rekomendacijas viešųjų pirkimų vykdymui ir dokumentacijos tvarkymui. Direkcija į rekomendacijas atsižvelgė. Paskirtas naujas pirkimų organizatorius Direkcijos direktoriaus 2018 m. rugpjūčio 1 d. įsakymu, sutvarkyta dokumentacija ir kt.

Papildomas poreikis nustatyti korupcijos riziką mažinančias priemones nenustatytas. 2018 metais visi pirkimai buvo mažos vertės pirkimai. Direkcijos viešųjų pirkimų organizatorius prekes, paslaugas perka esant būtinam poreikiui ir pirkimai yra nedidelės vertės. Mažos vertės pirkimai vykdomi per elektroninę viešųjų pirkimų sistemą arba apklausos būdu. Tai mažina korupcijos pasireiškimo tikimybę.

Darytina išvada, kad korupcijos pasireiškimo tikimybė direkcijos viešųjų pirkimų veikloje yra minimali.

3. Kriterijus. Veikla yra susijusi su leidimų, nuolaidų, lengvatų ir kitokių papildomų teisių suteikimu ar apribojimu. Direkcijos veiklos, vykdant teritorijų planavimo dokumentų ir statinių projektų rengimo bei derinimo funkcijas.

Vadovaujantis Direkcijos nuostatų 10.7 punktu, Direkcija nustatyta tvarka dalyvauja teritorijų planavimo dokumentų ir statinių projektų rengimo bei derinimo procese. Šias funkcijas pagal kompetenciją vykdo Direktorė ir Direkcijos vyriausiasis specialistas.

Direkcija yra planavimo sąlygas išduodanti ir teritorijų planavimo dokumentus derinanti institucija. Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo įstatymo 26 straipsnio 4 dalies 5 punktu saugomų teritorijų direkcijoms priskirta kompleksinio teritorijų planavimo dokumentų derinimo funkcija, kai planuojama teritorija patenka į valstybinius parkus, valstybinius draustinius, valstybinius rezervatus, biosferos rezervatus, biosferos poligonus, atkuriamuosius ir genetinius sklypus. Teritorijų planavimo įstatyme nustatyta teritorijų planavimo vykdymo tvarka, teritorijų planavimo procese dalyvaujančių institucijų teisės, pareigos ir atsakomybė, kontrolės ir ginčų sprendimo tvarka. Šiame teisės akte nustatytos teritorijų planavimo nuostatos ir priimta visa eilė teisės aktų, kuriuose nustatytos konkrečios procedūros ir rekomendacijos, skirtos visoms teritorijų planavimo procese dalyvaujančioms institucijoms.

Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašas reglamentuoja teritorijų planavimo dokumentų teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarką. Teritorijų planavimo sąlygų išdavimo tvarkos aprašu vadovaujasi teritorijų planavimo organizatoriai, teritorijų planavimo dokumentų rengėjai, planavimo sąlygas išduodančios, teritorijų planavimo dokumentus derinančios, teritorijų planavimo valstybinę priežiūrą atliekančios institucijos.

Direkcija pagal kompetenciją išduoda planavimo sąlygas teritorijų planavimo dokumento rengėjui, vadovaudamasi Saugomų teritorijų įstatymu, Regioninio parko planavimo ribų ir tvarkymo planais, Vilniaus rajono, Trakų bei Elektrėnų savivaldybių teritorijų bendraisiais planais, Specialiosiomis žemės ir miško naudojimo sąlygomis, Miškų įstatymu, Žemės įstatymu, Nekilnojamojo kultūros paveldo įstatymu, Aplinkos apsaugos įstatymu, kitais teisės aktais, aprašytais Direkcijos nuostatuose.

Visos Direkcijos teikiamos paslaugos, susijusios su teritorijų planavimu, teikiamos elektroninėje erdvėje: Lietuvos Respublikos teritorijų planavimo dokumentų rengimo ir teritorijų planavimo proceso valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje (TPDRIS). Šios informacinės sistemos pagalba vykdomas planavimo sąlygų išdavimas, teritorijų planavimo dokumentų tikrinimas ir derinimas. Kaimo plėtros žemėtvarkos projektams (specialiesiems planams) planavimo sąlygos išduodamos, teritorijų planavimo dokumentai tikrinami Žemėtvarkos planavimo dokumentų rengimo informacinėje sistemoje (ŽPDRIS), projektai derinami prie savivaldybių sudarytose planavimo dokumentų derinimo komisijose. Tokiu būdu išvengiama paslaugų gavėjų ir Direkcijos tiesioginio kontakto ir bendravimo. Toks paslaugos suteikimo modelis užtikrina objektyvumą,

nešališkumą. Teikiant paslaugas nuotoliniu būdu ir išvengiant tiesioginio Direkcijos specialisto ir paslaugos gavėjo kontakto, derinimo veiksmai yra viešinami bei kontroliuojami. Taip mažinami galimi korupcijos rizikos veiksniai teritorijų planavimo dokumentų teritorijų planavimo sąlygų išdavimo ir derinimo srityse.

Skundų dėl išduotų teritorijų planavimo dokumentams teritorijų planavimo sąlygų ir derinimo išvadų analizuojamu laikotarpiu nepateikta.

Statinių projektų derinimo procedūros. Statybos techninio reglamento STR 1.05.01:2017 „Statybą leidžiantys dokumentai. Statybos užbaigimas. Statybos sustabdymas. Savavališkos statybos padarinių šalinimas. Statybos pagal neteisėtai išduotą statybą leidžiantį dokumentą padarinių šalinimas“ 5 priede apibrėžtos visų statinių projektus tikrinančių institucijų kompetencijos sritys. Šio priedo 2 punkte nurodyta, kad saugomų teritorijų direkcijos tikrina statinio projektus statinių, suprojektuotų valstybiniuose parkuose, saugomų teritorijų direkcijoms priskirtuose valstybiniuose draustiniuose, valstybiniuose rezervatuose, biosferos rezervatuose, gamtos paveldo objekto, valstybinio parko, valstybinio rezervato, draustinio ar biosferos rezervato buferinės apsaugos zonose, Europos ekologinio tinklo „Natura 2000“ teritorijoje. Tikrinama statinio projektų sprendinių atitiktis reikalavimams, nustatytiems: 1. saugomos teritorijos teritorijų planavimo dokumentuose (statinio paskirties atitiktis žemės sklypo pagrindinei naudojimui paskirčiai, naudojimui būdui); 2. apsaugos reglamente (valstybinių parkų nuostatuose) (statinių išdėstymo žemės sklype, leistinų žemės sklypo užstatymo rodiklių, statinių formų, tūrių, medžiagiškumo); 3. kituose veiklą saugomose teritorijose reglamentuojančiuose teisės aktuose (pvz. Saugomų teritorijų įstatyme, valstybinio parko ir (ar) valstybinio draustinio nuostatuose, specialiosiose žemės ir miško naudojimo sąlygose). Statinių projektų tikrinimo išvada teikiama elektroninėje erdvėje: Lietuvos Respublikos statybos leidimų ir statybos valstybinės priežiūros informacinėje sistemoje „Infostatyba“. Tokiu būdu išvengiama paslaugų gavėjų ir Direkcijos tiesioginio kontakto ir bendravimo. Toks paslaugos suteikimo modelis užtikrina objektyvumą, nešališkumą. Teikiant paslaugas nuotoliniu būdu ir išvengiant tiesioginio Direkcijos specialisto ir paslaugos gavėjo kontakto, derinimo veiksmai yra viešinami bei kontroliuojami. Taip mažinami galimi korupcijos rizikos veiksniai statinių projektų derinimo srityje.

Skundų dėl išduotų derinimo išvadų statinių projektams analizuojamu laikotarpiu nepateikta.

IŠVADA. Atlikus Direkcijos 2018 metų I-IV ketvirčių darbuotojų funkcijų, uždavinių, darbo ir sprendimų priėmimo tvarkos bei atsakomybės, viešųjų pirkimų, teritorijų planavimo dokumentų, planavimo sąlygų teikimo ir teritorijų planavimo dokumentų derinimo bei statinių projektų derinimo veiklos sričių, kuriose yra prielaidos pasireikšti korupcijai, vertinimą darytina išvada, kad šiose veiklos srityse egzistuoja minimali korupcijos pasireiškimo tikimybė.